

- nosti virtual'nogo vracha v medicinskom internet-forume: dis. ... kand. filol. nauk*], Astrahan', 170 p.
6. Zhura, V. V., Rudova O. V. (2016), "Doctor's communicative speech culture" ["Kommunikativno-rechevaja kul'tura vracha"], *Lingvistika*, № 1, pp. 10–15.
  7. Karaulov, Ju. N. (2002), *Russian language and language personality* [*Russkij jazyk i jazykovaja lichnost'*], Moscow, 264 p.
  8. Karaulov, Ju. N. (1997) "Language personality" ["Jazykovaja lichnost'"] *Russkij jazyk. Jenciklopedija*, Moscow, pp. 671–672.
  9. Ponomarenko, E. A. (2014), *Genre organization of speech dialogue between the doctor and the patient (based on literary works of writers-doctors): Author's thesis* [*Zhanrovaja organizacija rechevogo obshhenija vracha i pacienta (na materiale hudozhestvennyh proizvedenij pisatelej-vrachej: avtoref. dis. ... kand. filol. nauk*], Simferopol', 20 p.
  10. Campbell R., Wales R. (1970), "The Study of Language Acquisition", *New Horizons in Linguistics*, J. Lyons (ed.), Harmonds, pp. 242–262 [in English].

A list of factual material sources

11. "Association of Russian-speaking Orthopedists", available at: http://weborto.net/forum/1485287533/index_html
12. "Doctors together: professional social network for doctors, educational portal for physicians", available at: <http://vrachivmeste.ru/posts/11635>
13. "Information and education portal for physicians", available at: <https://www.evrika.ru>
14. "Information and education portal for physicians", available at: https://www.evrika.ru/show/11625/fresh_feed/7
15. "Online diagnosis", available at: <http://online-diagnos.ru/illness/d/tuberkulez-legkih-ochagoviy-i-infiltrativniy>
16. "Details about the medications: for health professionals", available at: <https://medi.ru/info/7456/>
17. "Psihoreanimatologiya in Russia", available at: https://psychoreanimatology.org/modules/newbb/viewtopic.php?topic_id=1328
18. "Website endocrinologist Gercog Irina Vladimirovna", available at: <http://endocrinolog.pro/>
19. "Website of practical radiologist", available at: <http://zhuravlev.info/modules.php?mop=modload&name=Forum&file=viewtopic&topic=2512&forum=6>

Надійшла до редколегії 08.02.2017

УДК 81'44

О. В. Самойленко

Донецький національний медичний університет

МЕТОДИКА ВИЗНАЧЕННЯ ТА АНАЛІЗУ КВАЗІКОМПЗИТІВ

Розглянуто одне з актуальних питань сучасного словотвору, яке стосується механізму утворення складних слів. Проаналізовано композити, що утворилися не на базі одиниць синтаксичного рівня мови (речень і словосполучень). Лексеми, які є не-власне складними словами, запропоновано називати «квазікомпозирами». Визначено обсяг терміна «квазікомпозит» й методику виявлення та аналізу таких одиниць. До групи досліджуваних одиниць віднесено складні слова, які утворилися за аналогією до вже функціонуючих у мові композитів, лексем, які з'явилися у мові внаслідок запозичення, а також римовані квазікомпозири.

Ключові слова: складне слово, квазікомпозит, аналогія, запозичення.

**Самойленко Е. В. Донецкий национальный медицинский университет.
МЕТОДИКА ОПРЕДЕЛЕНИЯ И АНАЛИЗА КВАЗИКОМПОЗИТОВ**

Рассмотрен один из актуальных вопросов словообразования, относящийся к механизму образования сложных слов. Проанализированы композиты, образованные не на базе единиц синтаксического уровня (предложений и словосочетаний). Лексемы, не являющиеся собственно сложными словами, предложено называть «квазикомпозитами». Определены объем термина «квазикомпозит» и методика выявления и анализа таких единиц. К группе исследуемых единиц отнесены сложные слова, возникшие по аналогии с уже существующими в языке композитами, лексемы, появившиеся в результате заимствования, а также рифмованные квазикомпозиты.

Ключевые слова: сложные слова, квазикомпозиты, аналогия, заимствование.

Samoilenko O. V. Donetsk National Medical University. METHODOLOGY OF DIFFERENTIATING AND ANALYSIS OF QUASI-COMPOUND WORDS

The article is devoted to the methodology of defining and analysis of quasi-composites, namely units which have not been made on the basis of condensed sentences and word-combinations, but as a result of the processes of borrowing and rhyming. The actuality of this work is preconditioned by the absence of the serious research trying to describe quasi-composites, as for many decades the idea of the syntactical nature of the compound word has been dominating in linguistics. The aim of the article is to work out the methodology of defining and analysis of a quasi-compound word, and achieving this goal demands the solving of the following tasks: to define the volume of the term “quasi-composite” and the main ways of quasi-compound building, to offer the main stages of the analysis of quasi-composites. The author figures out the following types of quasi-composites: lexical units made analogically to other compound words, rhyming compounds, borrowings (also calques and semi-calques). The researcher suggests the following stages of differentiating and analysis of quasi-composites: to define the structural elements of a compound word; to count the quantity of the usage of a compound word and a possible corresponding unit of the syntactical level; to define the onomasiological basis and sign; to figure out the way of creating a new compound word; to define a type of a quasi-composite word. In conclusion the author offers to compare quasi-composites in different languages and create different types of classification of these lexical units.

Key words: compound words, quasi-composites, analogy, borrowings.

Складні слова – особлива лексична підсистема сучасних мов. Вони є гетерогенним пластом слів, синкретичним та неоднорідним за своєю природою та ідентифікацією [6]. Це пояснюється різницею в генетиці джерел утворення таких одиниць та відсутністю єдиного точного терміна для явища, яке розглядається, у мовознавстві.

Існують різноманітні підходи до вивчення складних слів. До 50-х років ХХ ст. домінуючим у лінгвістиці був синтаксичний підхід до механізму їх творення. На користь зв'язку між синтаксичними структурами та складними словами є так звана «Stone-Wall Problem» в англійській мові (проблема диференціації словосполучень та власне складних слів) та наявність аналітичних складних слів у французькій мові. У цьому підході можна виділити два різновиди: 1) композити – це результат конденсації словосполучення; 2) складні слова – результат згортання речень.

Лексико-семантичний підхід з'явився як альтернатива синтаксичному напрямку. Представники цього підходу наголошують на тому, що при творенні складних слів важливим є поєднання семантичних значень конструктів.

Наявним у науці є розгляд механізмів творення складних слів з функціональної точки зору (комунікативний та прагмалінгвістичний), з граматичної точки зору (морфологічний), з позиції процесів пізнання та мовної картини світу (когнітивний), з позиції теорії номінації (ономасіологічний). Існують також комбіновані підходи, що розглядають проблему визначення механізму творення композитів шляхом поєднання декількох векторів лінгвістичних досліджень: когнітивно-ономасіологічний та комунікативно-когнітивний. Але тільки комплексний аналіз з урахуванням вищезазначених тенденцій може дати нам чітке уявлення про механізм функціонування складних слів у мові та мовленні.

Слід зазначити, що не лише речення або словосполучення можуть виступати в якості твірних джерел композитів: існує велика кількість слів, що утворилися за аналогією до лексем, що вже функціонують у мові, або за продуктивними моделями. Підтвердження цієї думки знаходимо у Н. В. Дьячок: «Однією з тенденцій розвитку мови є її потяг до аналогії» [2, с. 234].

Більшість дослідників погоджуються з тезою, що існує два основні шляхи творення складних слів: 1) на основі синтаксичних конструкцій (речень або словосполучень), що функціонують у мові; 2) за аналогією. О. О. Селіванова вважає, що альтернативним синтаксичному є механізм номінації, що ґрунтується на асоціативному поєднанні мотиваторів, обраних із мотиваційної бази структури знань про позначене. Подібна дефініційно-асоціативна теорія була запропонована ще на початку 70-х років ХХ ст. Є. Шубіним та Н. Троїцькою. Думку про наявність альтернативи синтаксичному трактуванню творення складних слів можна знайти у роботах В. О. Горпинича [1], який виділяв утворення похідних слів на базі сурядних синтаксичних словосполучень; утворення похідних слів на базі підрядних синтаксичних словосполучень; утворення похідних слів, які безпосередньо не поєднуються у синтаксичні конструкції.

Одиниці, утворені за аналогією, ми будемо називати *квазікомпозирами*.

Існують альтернативні варіанти терміна *квазікомпозира* для визначення суміжних явищ: псевдокомпозира – результат народної етимології або римований композира (Г. Марчанд), рекомпозира – складне слово з інтернаціональним компонентом (А. Міттеран), non-composites (П. Метьюз), не-композири (В. Г. Григор'єв) – слова, до яких важко підібрати синтаксичні кореляти, композираїди (О. О. Селіванова) – слова з афіксоїдами, тобто елементами, які мають проміжний статус між коренем та афіксом, одиниці з невизначеним лексичним статусом (В. П. Моташко) – складні слова, утворені за моделлю іменник + іменник, один з яких набуває статусу синкретичного словотвірного форманту, pseudo-composites (Г. Марчанд, І. В. Арнольд) – лексеми, які є результатом дії народної етимологізації та римовані композири, псевдоскладні слова (Ю. А. Зацний) – лексеми, частини яких виділяються внаслідок створення за її зразком цілої низки інновацій, вбирають у себе семантику вихідної моделі (у нашій роботі такі конструкції називаються афіксоїдами).

Ми в своїй роботі будемо використовувати термін *квазікомпозира*, тому що саме його можна використати для позначення усього різноманіття складних лексем, які утворилися не на основі синтаксичних конструкцій.

Деякі лінгвісти (Г. Марчанд, І. В. Арнольд, А. Міттеран, С. В. Гуділова, О. О. Селіванова) визнають наявність одиниць, утворених за аналогією, але відносять до цієї групи тільки композири певної групи. Наприклад, Г. Марчанд називає псевдоскладними словами результат народної етимологізації та римовані композири, а С. В. Гуділова та А. Міттеран – слова з інтернаціональними компонентами. У своєму комплексному дослідженні композирів російської мови В. І. Теркулов також звертається до аналогічних складних слів, використовуючи термін *квазікомпозира*, який ми і наслідуюмо у нашому дослідженні. Але цей дослідник тільки робить первинні розвідки та розробляє моделі можливого аналізу, визначає можливі напрямки майбутніх досліджень. Н. В. Дьячок акцентує свою увагу на окремому типі складних слів – універбах, у рамках своєї теорії дослідниця розглядає квазіунівербалізацію – утворення універбів за аналогією, точніше, включення конкретних одиниць до групи універбів на базі наявності квазіунівербалізаційного параметра – розгортання на основі генетичної деривації псевдогенеруючого словосполучення [2, с. 234]. Проте дослідниця аналізує тільки певний підклас універбів, а не квазіскладне слово як різновид композирів.

Таким чином, **актуальність** запропонованого дослідження зумовлена тим, що проблема квазікомполитотворення не отримала ще достатнього висвітлення у науковій літературі. Сам термін *квазікомполити* вимагає уточнення обсягу, оскільки ще не було розроблено типології квазікомполитів, не визначено шляхів їх творення, не запропоновано принципів класифікації. Актуальність дослідження пов'язана й з сучасною світовою глобалізацією, що призводить до підвищення кількості запозичень, які саме набувають статусу квазікомполитів [8] та стають джерелом для появи афіксоїдів та нових продуктивних словотвірних моделей.

Мета нашого дослідження – розробити методикау визначення та аналізу квазікомполитів різних мов. Для досягнення поставленої мети необхідним є виконання таких **завдань**: 1) визначити обсяг терміна «квазікомполит»; 2) встановити основні шляхи творення квазікомполитів; 3) запропонувати основні ланки аналізу не-власне складних слів.

На наш погляд, можна встановити такі етапи аналізу квазікомполитів:

Визначення складових конструкцій комполиту шляхом аналізу структурних компонентів відповідної лексеми; використання трансформаційного методу для встановлення можливого відповідного цьому комполиту словосполучення. Як вже зазначалося вище, для квазікомполитів важко знайти подібний відповідник. В якості прикладу можна навести українську лексему *електромонтер* та російську – *електрослесарь*, які повторюють дериваційну модель утворення складних лексем *електропристрій* та *електродрель*, але важко говорити про існування словосполучення **електричний/електронний монтер* або **электрический слесарь*. А для складних слів *електропристрій* та *електродрель* досить легко знайти відповідний дублет-словосполучення: *Принцип дії занулення – перетворення замикання на корпус в однофазне замикання, при якому спрацьовує захист (топки вставки, автомати) і електропристрій вимикається* (URL: http://www.100balov.com/data23/bib/Cijvilna_oborona/TEORETIjChNI_VIDOMOSTI_2.php) – *Саморобні електроінні пристрої, що застосовуються в побуті та на садово-городніх ділянках, а також широко використовуються при створенні нових конструкцій РЕА та РЕУ, налічують в даний час сотні найменувань і ще більшу кількість типорозмірів* (URL: <http://ua.nauchebe.net/2011/09/pobutovi-elektronni-pristro%D1%97/>). *В кінці XIX століття в Німеччині на суд громадськості була представлена електродрель, а сьогодні вже трудно представити нашу життя без цього електроінструмента* (URL: <http://www.land-page.ru/elektroinstrument/ehlektrodreli.html>) – *Электрические дрели обычного типа с коллекторным двигателем, работающим от сети постоянного и переменного тока с частотой до 50 гц, не отличаются надежностью в работе и часто выбывают из строя.* (URL: <http://www.stroitelstvo-new.ru/zhestyanye-raboty/elektrodreli.shtml>).

Визначення кількісного показника використання складного слова та можливого синтаксичного відповідника. Для підтвердження цієї тези необхідно звернутися до статистичного методу та методу кількісних підрахунків. Наприклад, у пошукових системах лексема *електромонтер* відзначається 381 тис. разів, а можливе словосполучення – жодного, квазікомполит *електрослесарь* зустрічається 470 тис. разів, а словосполучення **электрический слесарь* – 1 раз; у той же час власне складне слово *електродрель* використовується 2 120 000 разів, а відповідне словосполучення *электрическая дрель* 6 570 000 разів;

Використання методу ономазіологічного аналізу для встановлення ономазіологічного базису та ознаки. Дуже часто спостерігається порушення регулярної ономазіологічної моделі при утворенні квазікомполитів. Наприклад, українські іменники *електропристрій*, *електрочайник* та російські *електродрель*, *електродуховка*, *електропечь* утворилися за ономазіологічною моделлю «спосіб роботи +

пристрій» (пристрій, який працює за допомогою електрики), а лексеми *електромонтер* та *електромонтажник* утворилися за моделлю «галузь діяльності + професія» (суб'єкт, діяльність якого пов'язана з електрикою).

Встановлення механізму творення квазікомполітів. Можливими шляхами творення квазікомполітів виступають афіксоїдація, запозичення, римуння, поєднання основ за рахунок асоціацій, номенклатурна абрєвіація (для російської та української мов). Лексеми *електромонтер* та *електромонтажник* утворилися шляхом афіксоїдації.

Встановлення типу квазікомполітотворення. Як уже було зазначено вище, існує два типи внутрішньомовного квазікомполітотворення: за моделями кінцевої структури дериваційних комполітів та за моделями кінцевої структури універбалізаційних квазікомполітів.

Квазікомполітотворення дериваційного типу – це утворення складних лексем на базі простих слів з використанням афіксоїдів. Методика розмежування комполітних дериватів від афіксоїдних дуже проста: для перших ми можемо визначити базове словосполучення, а для других – ні. В якості прикладу можна навести російську складну лексему *миноносец*, для якої легко можна знайти словосполучення-джерело (*нести мины*), що дозволяє визначити цей комполіт як дериваційний. А для слова *авианосец* не можна визначити відповідну одиницю синтаксичного рівня (важко уявити існування словосполучення *нести авіацію*), тому ці лексеми необхідно віднести до класу квазікомполітів.

Дуже часто частини запозичених грецьких та латинських комполітів використовуються для утворення нових одиниць вже на базі мови-реціпієнта, наприклад: *-крат-* у лексемах *плутократія*, *бандократія*, *макро-* у словах *макроріомка*, *макропроблема*, *macrospace*, *-бус* у слові *бібліобус*, *autobus*, *агро-* у слові *агрокультура*, *agroculture* тощо. Такі одиниці часто називають зв'язаними коренями: «У системі складних іменників, перш за все, і складних прикметників дуже продуктивними є складні одиниці із інтернаціональними зв'язаними кореневими компонентами <...> типу: авто-, біо-, міні-, відео-, квазі-, ретро- тощо» [8, с. 168]. Складні одиниці такого типу абсолютно доречно вважають квазікомполітами: «Існує досить обґрунтована думка <...>, що запозичені складні слова із зв'язаними компонентами можна членувати, але вони є синхронно непохідними (тому, на відміну від безсумнівно похідних складних слів, їх умовно можна було б назвати квазікомполітами)» [8, с. 94]. Однак досить важко погодитися, що вищезазначені похідні компоненти є коренями, бо їх зв'язаність повинна спостерігатися у першу чергу для визначення їх кореневого статусу – у простих лексемах, чого у мовній дійсності не спостерігається. Тому услід за Є. О. Карпіловською [3, с. 22] та В. І. Теркуловим ми будемо вважати їх афіксоїдами, а утворені за їх допомогою лексеми – афіксоїдними квазікомполітами.

Квазікомполітотворення абрєвіатурного типу, продукти якого не мають в якості функціонального компонента слів, але утворюються за зразками власне абрєвіатур, теж слід віднести до дериваційного типу. Наприклад, українське слово *зоосалон* утворено не від словосполучення *зоологічний салон*, оскільки у реальності це не салон зоології, а салон тварин. До цього ж типу необхідно віднести й абрєвіатурні лексеми *біосфера*, *гідросфера*, *гідропарк*.

Велика кількість квазікомполітів виникла у результаті запозичення, що пояснюється неможливістю знайти для запозичених лексем синтаксичні відповідники у мові-джерелі. Частина запозичених квазікомполітів має статус квазікомполітів дериваційного типу. Наприклад, російське слово *голкіпер* могло потрапити в українську та російську мови тільки як універбалізаційний комполіт, оскільки у цих слов'янських мовах не має словосполучення *to keep a goal*, на базі якого вини-

кло в англійській мові слово *goalkeeper*. Структура слов'янських мов, що розглядаються, не є еквівалентною структурі слова-джерела у мові-джерелі, що й дозволяє приписувати слову *голкипер* квазікомполітний статус.

Квазікомполітами у мовах, що розглядаються, також виступають лексеми на позначення комбінованих кольорів, смаків та проміжних сторін світу, коли значення квазікомполіту не еквівалентне значенню можливого словосполучення-джерела. Вони належать до квазікомполітів універбазаційного типу. Наприклад, як зазначає, В. І. Теркулов [8], словосполучення *белый и голубой, красный и зелёный* вказують не на комбінованість кольору референту, який визначається, а на різницю в окрасі різних референтів (порівняйте рос. *оранжево-чёрная форма* та *оранжевая и чёрная форма*). Те саме можна сказати й про комбіновані смаки: кисло-солодкі яблука – це фрукти, що мають специфічний смак, вони одночасно кислі та солодкі. Але значення сполуки кислі та солодкі яблука дуже різняться від запропонованого вище: одна частина яблук – кислі, а деякі – солодкі, тобто мають на увазі фрукти різних сортів.

До цього самого класу квазікомполітів слід також віднести римовані квазікомполіти на кшталт укр. *коза-дереза*, рос. *любовь-морковь*, англ. *harum-scarum*, фр. *clorin-clorant*, бо їх не можна визначити як просте слово, а можливі словосполучення є досить абсурдними: *коза, яка є дерезою*, або *любовь, котора має статус (выполняет функции) моркови*.

Запозичені лексеми можуть також мати вихідний статус універбазаційних одиниць. Ми будемо виділяти такі моделі засвоєння іномовних універбазаційних комполітів у мовах, що розглядаються:

– запозичення універбазаційованого в іншій мові слова без калькування: *футбол, вінд-серфінг, гей-пати, фр. handball, volleyball*;

а) запозичення слова, що виникло у мові-реціпієнті у результаті формальної компресії, наприклад, *вокзал*;

в) запозичення іномовної аббревіатури або у транслітерованому або в оригінальному вигляді рос. *VEFA*, укр. *ВІП*, англ. *VIP, SMS, PR*;

с) запозичення квазіаббревіатури: *SOS*.

– запозичення, що супроводжуються народною етимологізацією, коли на основі запозиченого простого слова на базі фонетичної тотожності утворюється складне слово: англ. *sparrowgrass, crayfish*, рос. *поликлиника*, укр. *дивосил*;

– калькування універбазаційного комполіту:

а) при калькуванні аббревіатур;

в) при калькуванні комполітів: рос. *благородный, законопроект*.

До розряду квазікомполітів ми відносимо:

– афіксоїдні утворення, причому під терміном афіксоїд розуміється словотвірний елемент маргінального типу з високою частотністю використання, який фонетично та етимологічно співпадає з морфемою, яка самостійно функціонує в якості кореня і відрізняється від цієї морфеми певним абстрагуванням значення та набуттям відтінку категоризації. Одним з родоначальників теорії афіксоїдів (напівафіксів) стала М. Д. Степанова, яка визначила основні ознаки цих словотвірних конструктів: 1) позначення певної словотвірної категорії; 2) висока продуктивність; 3) функціональна наближеність до справжніх афіксів, а саме набуття нового узагальненого значення [7]. Багато лінгвістичних праць присвячено проблемі аналізу інтернаціональних терміноелементів, які також набувають статусу афіксоїдів;

– запозичення та пов'язані з ним кальки / напівкальки, бо у процесі запозичення губиться зв'язок між конструктами та їх первинним значенням у мові-донорі;

– римовані комполіти, або гендіадіс;

- окаяоналізми, які утворюються за аналогією до вже існуючих узуальних лексем;
  - композити на позначення комбінованих явищ / об'єктів дійсності;
  - номенклатурні абрєвіатури.
- Зважаючи на все вищезгадане, квазікомполити можуть бути описані таким чином.
- Ономасіологічний статус вихідної одиниці: слово.
  - Тип процесу перетворення вихідної одиниці в композит: афіксоїдна деривація, запозичення, поєднання основ за рахунок асоціацій, римування.
  - Ономасіологічний статус композиту по відношенню до похідної одиниці: самостійна номінатема.
  - Формальна модель утворення композиту: деривація за зразком кінцевої моделі дериваційних або універбалізаційних композитів, запозичення, римування.
- Але проблема квазіскладного слова вимагає подальших розвідок, треба описати типологічні особливості подібних лексем, визначити принципи їх класифікації, описати структурні моделі. Цікавим, на наш погляд, було б залучення лексичного матеріалу з різних мов та його порівняння.

Бібліографічні посилання

1. Горпинич В. О. Будова слова і словотвір / В. О. Горпинич. – К. : Рад. шк., 1977. – 118 с.
2. Дьячок Н. В. Универбация в русском языке : принципы структурно-семантического и ономазиологического описания / Н. В. Дьячок. – Горловка : Коллегия, 2014. – 332 с.
3. Карпіловська Є. А. Вплив інновацій на стабільність мовної системи : регулятори системної рівноваги / Є. А. Карпіловська // Мовознавство. – 2008. – № 2–3. – С. 148–158.
4. Карпіловська Є. А. Суфіксальна підсистема сучасної української літературної мови: будова та реалізація : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова» / Є. А. Карпіловська. – К., 2000. – 36 с.
5. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2010. – 864 с.
6. Селіванова О. О. Складне слово : мовні моделі світу (основи зіставної композитології російської та української мов) / О. О. Селіванова. – Черкаси : Черкаський держ. ун-т ім. Б. Хмельницького, 1996. – 299 с.
7. Степанова М. Д. К вопросу семантических корреляций синтаксических и словообразовательных структур / М. Д. Степанова // Сб. науч. тр. Москов. гос. ин-та иностр. языков им. Мориса Тореза. – 1977. – № 112. – С. 134–142.
8. Теркулов В. И. Композиты русского языка в ономазиологическом аспекте : дис. ... д-ра філол. наук : 10.02.02. / Теркулов Вячеслав Исаевич. – Горловка, 2008. – 406 с.

References

1. Gorpinich, V. O. (1977), *Creating a word an word-building [Budova slova i slovotvir]*, Kyiv, 118 p.
2. Diachok, N. V. (2014), *Univerbalisation in the Russian language: principles of structural-semantic and onomasiological description [Univerbacija v russkom jazyke : principy strukturno-semanticheskogo i onomasiologicheskogo opisaniya]*, Gorlovka, 332 p.
3. Karpilov'ska, E. A. (2008), "The influence of innovations on the stability of the language system: the regulators of the systemic counterpoise", *Linguistics* ["Vplyv innovacij na stabil'nist' movnoї sistemi : reguljatori sistemnoї rїvnovagi"], *Movoznavstvo*, No 2–3, pp. 148–158.
4. Karpilov'ska, E. A. (2000), *Sufficational under-system of the modern Ukrainian language: building and realization: Author's thesis [Sufiks'al'na pidсистема suchasnoї ukrain's'koї literaturnoї movi : budova ta realizacija: avtoref. dis. ... d-ra filol. nauk]*, Kyiv, 36 p.
5. Selivanova, O. O. (2010), *Linguistic encyclopedia [Lingvistichna enciklopedija]*, Poltava, 864 p.

6. Selivanova, O. O. (1996), *Compound word: language models of the world [Składne slovo: movni modeli svitu (osnovi zistavnoi kompozitologii rosijs'koï ta ukraïns'koï mov)]*, Cherkasi, 299 p.
7. Stepanova, M. D. (1977), "To the question of semantic correlation of syntactical and word-building structures", *the Selection of scientific researchers of Moscow state institute of foreign languages named after Moris Torez* ["K voprosu semanticheskikh korrelyacij sintaksičeskikh i slovoobrazovatel'nyh struktur", *Sbornik nauchnyh trudov Moskovskogo gosudarstvennogo instituta inostrannyh jazykov im. Morisa Toreza*], No 112, pp. 134–142.
8. Terkulov, V. I. (2008), *Composites of the Russian language in the onomasiological aspect: dissertation [Kompozity russkogo jazyka v onomasilogičeskom aspekte: dis. ... d-ra filol. nauk]*, Gorlovka, 406 p.

Надійшла до редколегії 01.02.2017

УДК 81' 366=161.1

Т. В. Тукова

ВГУЗУ «Українська медичинська стоматологічна академія» (Полтава)

«ТЕХНОГЕННИЙ ВАЛ» В ВЕРБАЛЬНОМУ МИРЕ

Рассмотрены эволютивные процессы в современных языках, вызванные переходом общества на новую техногенную ступень развития. Описаны изменения в лексической, грамматической и словообразовательной сферах языка, обусловленные новыми условиями бытия современника, эволюцией сознания, вызванные социально-техногенным вектором социоприродных трансформаций. Проанализированы зоны миксовых форм презентации действительности, требующих дальнейшего изучения. Предложено одну из причин развития актуализированного синтаксиса видеть в особенностях современного техногенного видения мира.

Ключевые слова: эволюция, техногенный мир, изменение мышления, гибридные образования, изоляция.

Тукова Т. В. ВДНЗУ «Українська медичинська стоматологічна академія» (Полтава).

«ТЕХНОГЕННИЙ ВАЛ» У ВЕРБАЛЬНОМУ СВІТІ

Розглянуто еволютивні процеси у сучасних мовах, викликані переходом суспільства на новий техногенний ступінь розвитку. Прослідковано зміни на лексичному, граматичному та словотворчому рівнях мови, обумовлені новими умовами буття сучасника, еволюцією свідомості, що викликані соціально-техногенним вектором соціоприродних трансформацій. Проаналізовано зони міксових форм презентації дійсності, що потребують подальшого вивчення. Запропоновано однією з причин розвитку актуалізованого синтаксису вважати особливості сучасного техногенного бачення світу.

Ключові слова: еволюція, техногенний світ, зміни свідомості, гібридні утворення, ізоляція.

Tukova T.V. SHEIU "Ukrainian Medical Stomatological Academy" (Poltava).

«TECHNOGENIC WAVE» IN THE VERBAL WORLD

Modern Russian language is *object* of the studies, and innovative formations of the end of 20th century and turn of 21st century are their *subject*. *Objective* of paper is to demonstrate mix manifestation forms concerning the world which are new for modern language. Also the paper concerns processes of separation of linguistic units while sentence forming. Innovative sphere of modern language is improved dynamically with specific lexis, and emergence of new artifactual kind of metaphor – a technical one. Condensation of information in terms of minimum graphical means represents the principle of technical rationality being demonstrated in derivational system of the Russian language in the form of code mixture, composites, juxtaposits, abbreviations, more frequent use of agglutination, telescopey, and interstage word formation. Segmented and parceled structures are the reflection of the idea of freedom and independence of technogenic world in the context of modern syntax. One